

Nr 63.

Av herrⁿ **Ekman, Carl Gustaf**, m. fl., *angående skrivelse till Konungen med begäran om utfärdande av tillfälligt förbud mot tillverkning och försäljning av rusdrycker.*

Vid föregående års riksdag hemställde riksdagens nykterhetsgrupp genom i båda kamrarna framburna motioner, att riksdagen måtte besluta att till Kungl. Maj:t ingå med en skrivelse med hemställan om utfärdande av förbud mot tillverkning och försäljning av rusdrycker under rådande kristid. I sin motivering för denna hemställan anförde nykterhetsgruppen:

»Den kristid, vari vårt land befinner sig alltsedan världskrigets utbrott, har i olika avseenden tvungit statsmakterna till vidtagande av utomordentliga åtgärder för att vidmakthålla drägliga levnadsmöjligheter för folket under de hårda förhållandenas tryck. Väl ha vi ännu förskönats från krigets fasor, men även de neutrala ha måst vidkännas följdena av den rasande världsbranden, och de ha i fråga om livsmedelspolitik och åtskilligt annat nödgats inrätta sig på enahanda sätt som de krigförande. En hänvisning till den ransonering av socker och bröd, vårt land funnit nödvändig, är nog för att bekräfta, huru allvarligt det läge är, vari vi kommit. Och ingen kan förutsäga, när världskriget skall upphöra. Ingen har därför rätt att sorglöst se den kommande tiden an. Man torde till och med kunna befara, att vi ha ännu större umbäranden och svårigheter att förvänta. Frågan om vår livsmedelstillsättning befinner sig i oavgjort läge. Möjligheten av att hänvisas uteslutande till våra egna disponibla spannmålstillgångar ligger öppen. Under sådana förhållanden måste med orubblig konsekvens den grundsatzen upprätthållas, att inga som helst livsmedel, annat än där nödvändigheten så bjuder, få tas i anspråk för ändamål, som icke tillgodose

folkets näringsbehov. Användande av betydande mängder livsmedel till framställning av produkter, som icke ha med näringsbehovets fyllande att skaffa, bör sålunda få anses såsom uteslutet. Redan hänsynen till det förtroende, man vill vinna som stöd för de vidtagna ransoneringsåtgärderna, kräver, att folket skall veta, att de livsmedelsförråd, vilkas knapphet föranlett deras ställande under ett kontingenteringssystem, icke tas i anspråk för andra ovidkommande ändamål.

Alltsedan kristidens början har emellertid framställning av rusdrycker av livsmedel tillåtits fortgå. Det är visserligen sant att betydliga reduktioner ägt rum, men den omfattning, vari spannmål alltjämt användes inom rusdryckstillverkningen, kan på inga villkor stå väl samman med ett nödläge, där till och med brödet måste läggas under kortsystem. Upprepade erinringar till statsmakterna att här inskrida med effektiva åtgärder ha ingalunda saknats. Men dessa erinringar ha ännu icke lett till något resultat. Ute i landet råder emellertid en opinion, som allt kraftigare och bestämdare fordrar, att livsmedelsavverkningen inom rusdrycksindustrien må upphöra. Erinras må om den framställning i berörda avseende, som nyligen gjordes av nykterhetssällskapens representantförsamling. Men det är icke endast förbrukningen av livsmedel för rusdryckstillverkning, som under rådande kristid i och för sig är betänklig. Det betänkliga ökas därigenom att den framställda produkten positivt skadar, försvagar och undergräver folkets livskraft och hälsa och minskar den motståndskraft, det måste sätta mot nödens tunga påpressning. Vi ha också sett, huru andra länder funnit nödvändigt att tillförsäkra sig ett krafttillskott under fullgörande av sina prövande uppgifter genom att kraftigt inskrida mot rusdryckshanteringen. Ryssland har infört totalt brännvinsförbud, Frankrike har utfärdat fullständigt förbud mot absint, England har på allvar tagit upp frågan om ett allmänt rusdrycksförbud och i Norge har utfärdats tillfälligt brännvinsförbud och utredning pågår om detta förbuds utvidgning. Dessa exempel illustrera endast, huru folken, när nöden och faran kräva en anspänning av alla deras krafter, finna det nödvändigt att inskrida mot den skadegörelse på deras hälsa och livskraft, som alkoholbruket utför.»

På grund av första kammarens motstånd ledde nykterhetsgruppens motion icke till något resultat. Under den tid, som sedan dess förflutit, har den stegrade livsmedelsbristen framtvingit ett inställande av brännvinstillverkningen ur jordbruksprodukter, och avverkningen av malt har nedbragts därefter, att ölets alkoholhalt sänkts ned till det vanliga svagdrickets. Det i föregående motion åberopade skälet angående det absurda i att för framställning av rusdrycker förbruka redan knappa livsmedel

har sålunda praktiskt taget icke längre giltighet. Trots detta finna vi välgrundad anledning föreligga att än en gång väcka förslag om ett tillfälligt förbud. Det glädjande faktum, att fylleriförseelserna visat en avsevärd tillbakagång, får icke undanskymma, att de likvisst förekomma i en utsträckning, som icke står väl tillsammans med den fysiska och andliga krafthushållning, tidens hårda vedermöda kräver av vårt folk. Ett radikalt grepp, som här avlägsnar alkoholen som rusdryck, skulle utan tvivel innebära ett tillskott i vår förmåga att uthärda de prövningar, som stunda. Såsom socialt experiment i stor stil skulle för övrigt ett tillfälligt förbud med hänsyn till sina resultat bli en utomordentligt värdefull erfarenhet för ett objektivt bedömande av tillbörligheten i det gamla, alltjämt omstridda kravet på ett permanent rusdrycksförbud.

I anslutning till denna tankegång har riksdagens nykterhetsgrupp enat sig om en framställning i anført syfte och få vi föreslå,

att riksdagen måtte besluta att till Kungl. Maj:t ingå med en skrivelse, vari hemställes, att Kungl. Maj:t måtte skyndsammast möjligt utfärda förbud mot tillverkning och försäljning av rusdrycker att gälla tills vidare och tills riksdagen annorlunda beslutar.

Stockholm den 26 januari 1918.

Carl G. Ekman.

August Ljunggren.

Alfred Petré.
